

[Formanden.]

Forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse

Medlemmer af folketinget Ninn-Hansen, Foged, Henry Christensen, Erik Eriksen, Axel Kristensen, Poul Møller, Poul Sørensen og Thestrup har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om pålyningen af indkomst- og formueskat til staten. (Om skattelempler til fremme af uddannelsen).

Under henvisning til § 4 i lov nr. 140 af 7. maj 1937 om naturfredning anmoder statsministeren i skrivelse af 9. d. m. om, at der må blive valgt et medlem af overfredningsnævnet i stedet for folketingsmand Carsten Raft, der har ønsket at udtræde af nævnet.

Udvalget angående forslag til lov om den amtskommunale beskatning, forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme, forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m., forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om forhøjet statsrefusion), forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser og forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955, har afgivet betænkning over nævnte forslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Forhandles der med den tyske forbundsregering om dansk-tysk militær-samarbejde, hvorved danske soldater kan risikere at komme under kommando af tyske officerer?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statstilskud til orkestre uden for hovedstadsområdet.*

I mange år har der rundt i landet arbejdet orkestre, der er skabt på privat og kommunalt initiativ, og som ved det store og meget beundringsværdige arbejde, de har udført i musikkens tjeneste, på aldeles overbevisende måde har vist deres eksistensberettigelse. Dette gælder i særlig grad de tre store byorkestre i Århus, Ålborg og Odense, som ikke alene er byorkestre, men i større eller mindre omfang virker til gavn for landsdelene og som en slags regionalorkestre for Danmarks radio. Disse orkestre har i en årrække modtaget statstilskud dels fra den kulturelle fond og tipsmidlerne, dels siden 1959 gennem en særlig bevilling på finansloven, statstilskud, der har været af ikke ubetydelig størrelse, i finansåret 1960-61 således 918 750 kr. Til trods herfor har orkestrene dog måttet arbejde under relativt dårlige forhold, hvilket bl. a. har medført, at de har set sig nødsaget til at aflønne musikerne ringere, end rimeligt er, samt at de har måttet begrænse deres landsdelsvirksomhed. Jeg tror, at der i dag i større og større grad i hele befolkningen er vokset frem en kærlighed til og forståelse af den gode musik, en interesse, der sikkert i betydeligt omfang er blevet fremhjulpet både af radioen og af de forskellige former for mekanisk musikgengivelse, som har vundet så stor udbredelse i de sidste år. Men hvor gode disse gengivelsesformer end er, medfører den stigende musikinteresse et stadig større behov for levende musikfremførelse, et behov, som det ifølge sagens natur er vanskeligt at dække uden for hovedstadsområdet med dettes statsorkestre og mange koncertarrangementer. Tiden er derfor kommet til at gøre en alvorlig indsats for orkestrene i provinsen.

Det er hensigten med det fremsatte lovforslag at give orkestrene de stabile og sikre arbejdsforhold, som de så hårdt har savnet; men det er ikke hensigten, at staten skal overtage orkestrene, der tværtimod stadig skal have deres rod i det stedlige kulturelle

[Undervisningsministeren.]

liv. Der skal fra statens side kun ydes tilskud under forudsætning af, at der fra lokal side ydes så væsentlige tilskud, at orkestrenes drift i øvrigt er sikret. Ligeledes må det stadig være overladt til lokalt initiativ, om et orkester skal oprettes eller ej, men lovforslaget er et rammeforslag i den forstand, at ethvert orkester, uanset om det eksisterer nu eller først bliver oprettet senere, kan få tilskud, såfremt det har mulighed for at opfylde lovens betingelser.

I forslagens § 2 er for ydelse af statstilskud fastsat en række betingelser, der skal sikre, dels at orkestret har et sundt økonomisk grundlag ved stedlige tilskud, dels at orkestret har en sådan størrelse og sammensætning, at der er basis for, at orkestret kan arbejde på kunstnerisk forsvarlig måde. Endelig må det være en helt naturlig betingelse for, at staten skal træde til, at orkestrets arbejde i betragteligt omfang kommer hele landsdelen til gode.

Statstilskuddet ydes i henhold til § 3 med halvdelen af orkestrets samlede godkendte lønningsudgifter (herunder lønning til kapelmestre, assistenter, regissører med flere), og det er tanken at godkende musikerlønninger, der stort set svarer til lønningerne ved de statslige orkestre i København. Det er en forudsætning, at mindst $\frac{3}{4}$ af de resterende lønningsudgifter tilskydes fra kommunal side, medens indtil $\frac{1}{4}$ kan udredes af orkestrets løbende driftsindtægter. Når det ikke ubetinget kræves, at kommunen skal yde tilskud af samme størrelse som staten, har det sin årsag i, at landsdelsvirksomheden falder uden for, hvad hjemstedskommunen med rimelighed bør bidrage til løsningen af. I konsekvens af dette synspunkt har man ment, at orkestre, der har deres væsentlige funktion som landsdelsorkestre, vil kunne opnå et større lønningsstilskud fra staten, nemlig indtil $\frac{3}{4}$. Der sigtes hermed først og fremmest til Sønderjyllands Symfoniorkestre, som gør et meget betydningsfuldt nationalkulturelt arbejde, og som er placeret i en landsdel, i hvilken ingen større bykommuner findes.

Ligeledes foreslås det i § 4, at der bliver hjemmel til efter ministerens skøn i hvert enkelt tilfælde at give orkestre, som ikke kan opfylde alle tilskudsbetingelserne i henhold til lovforslagets § 2, men som inden

for deres muligheder udfører et godt og kunstnerisk forsvarligt arbejde, et vist statstilskud, bl. a. under forudsætning af rimelige kommunale tilskud.

Jeg tror, at en gennemførelse af dette lovforslag vil betyde umådelig meget for dansk musikliv, en side af dansk kultur, som man måske af og til kan være tilbøjelig til at overse en smule fra det offentliges side. Landsdelsorkestrenes betydning for dansk kultur må vurderes meget højt. Det står nu til den lovgivende myndighed at give orkestrene sådanne arbejdsvilkår, at de kan fortsætte og udbygge det arbejde, hvorom der overalt står så megen respekt.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale til det hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg har dernæst den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted-Fondet (Danmarks internationale videnskabelige fond)*.

Dette lovforslag går ud på en ændring af § 2 i lov nr. 555 af 4. oktober 1919 om oprettelse af Rask-Ørsted-Fondet som ændret ved lov nr. 274 af 9. juni 1948 og en ændring af § 3 i loven af 1919, således som den er ændret ved lov nr. 274 af 9. juni 1948 og lov nr. 211 af 11. juni 1954.

Lovforslaget, der fremsættes på grundlag af et andragende fra bestyrelsen for Rask-Ørsted-Fondet, er ledsaget af udførlige bemærkninger. Jeg skal derfor indskrænke mig til at omtale det væsentlige i lovforslaget. Rask-Ørsted-Fondets årlige rådighedsbeløb udgjorde oprindeligt 250 000 kr. og blev ved lovændring i 1948 forhøjet til 400 000 kr. og ved lovændring i 1954 til 500 000 kr.

Fondets formål er at støtte dansk videnskab i forbindelse med mellemfolkelig forskning, og dette formål fremmes navnlig ved bevillinger til oversættelse af danske videnskabelige arbejder til et af hovedsprogene, til udgivelse af danske, skandinaviske og internationale videnskabelige tidsskrifter på hovedsprogene, til indkaldelse af udenlandske videnskabsmænd som foredragsholdere, til ophold her for udenlandske videnskabsmænd for at deltage i videnskabeligt samarbejde med danske videnskabsmænd og til studieophold og deltagelse i videnskabe-